



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: **J.P.**
zastoupený Mgr. Vadimem Rybářem, advokátem
sídlem Tyršova 1714/27, 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2024, č. j. OSZ-17357-30/M-Mš-2024,
ve věci starobního důchodu,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobní námitky:

1. Orgán sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra (dále jen správní orgán prvního stupně)

rozhodnutím z 9. 11. 2023 nepřiznal žalobci starobní důchod od 31. 12. 2022 před dosažením důchodového věku (dále též „předčasný důchod“) z důvodu, že jeho žádost o něj obdržel až 3. 3. 2023, tento den svůj nárok uplatnil a až tento den mu na důchod mohl vzniknout nárok; k 31. 12. 2022 mu nárok nevznikl. Není relevantní, že žalobce o důchod požádal už 19. 10. 2022, neboť žádost byla podána u nepříslušného správního orgánu.

2. Žalovaný žalobcovy námitky napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil, protože se s argumentací prvostupňového orgánu ztotožnil.
3. Žalobce v žalobě poukázal na to, že o starobní důchod ve skutečnosti požádal 19. 10. 2022 u Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné (dále „OSSZ Karviná“), která o dávkách důchodového pojištění rozhoduje podle § 5 písm. a) bod 1. zákona č. 582/1991 Sb., ze které jasně vyplývá, že žalobce pobírá výsluhový příspěvek a OSSZ tedy musela již při sepsu žádosti vědět, že není k rozhodnutí věcně příslušná. Byla proto podle § 12 zákona č. 500/2004 Sb. povinna bezodkladně postoupit žalobcovu žádost věcně příslušnému orgánu, což však učinila až po 136 dnech. Rozhodnutí žalovaného je tedy nezákonné.
4. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na úpravu zahájení řízení a věcné příslušnosti a uvedl, že napadené rozhodnutí je v souladu s touto úpravou a tedy zákonné.
5. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.
6. Skutkové okolnosti nejsou mezi účastníky sporné. Krajský soud ve správním spise ověřil, že žalobce dne 19. 10. 2022 požádal o starobní důchod příspěvek před dosažením důchodového věku u OSSZ Karviná. V žádosti uvedl, že pobírá výsluhový od Ministerstva vnitra.
7. Dne 1. 3. 2023 OSSZ Karviná postoupila žalobcovu žádosti Ministerstvu vnitra jako správnímu orgánu věcně příslušnému.
8. Dne 10. října 2023 prvostupňový správní orgán vyzval žalobce ke sdělení, zda na své žádosti trvá. Upozornil žalobce na to, že řízení bylo zahájeno až dne, kdy žádost došla příslušnému správnímu orgánu, což bylo 3. 3. 2023. Žalobci vznikl dne 13. 2. 2023 nárok na řádný starobní důchod, žádost o starobní důchod před dosažením důchodového věku doručená dne 3. 3. 2023 je tak bezpředmětnou. Žalobce na výzvu uvedl, že na své žádosti trvá. Poukázal na to, že žádá nikoliv o starobní důchod, ale o předčasný důchod. Ačkoliv žádost nesprávně uplatnil u OSSZ Karviná, uplatnil ji včas.
9. Dne 9. 11. 2023 správní orgán prvního stupně žalobcovu žádost zamítl a žalovaný jeho rozhodnutí potvrdil. S odkazem na ustanovení § 31 odst. 1 písm. b) a § 31 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. (dále „zákon o důchodovém pojištění“), shledal správnou úvahu prvostupňového orgánu, že starobní důchod před dosažením důchodového věku nelze přiznat zpětně a ke dni podání žádosti žalobce již dosáhl věku důchodového.
10. Řízení ve věci nároku na předčasný starobní důchod je podle § 81 odst. 1 věta první zákona č. 582/1991 Sb., stejně jako řízení o ostatních nárocích z důchodového pojištění, řízením zahajovaným na žádost. Je tedy v dispozici žadatele, zda, kde a kdy žádost podá, jakož i to, co bude jejím obsahem; jedná se o projev jeho vůle.

11. Žalobce uplatnil žádost o předčasný důchod u OSSZ Karviná. Výsluhový příspěvek za službu pobíral alespoň ke dni předcházejícímu uplatnění žádosti. Příslušným orgánem k rozhodnutí o žádosti žalobce je tedy Ministerstvo vnitra [§ 9 odst. 1 a odst. 2 písm. b) bod 4 zákona č. 582/1991 Sb.], což žalobce žalobou ani nenapadl. Žalobce tak uplatnil žádost u nepříslušného orgánu.
12. Podáním žádosti u nepříslušného správního orgánu nebylo řízení o žádosti žalobce zahájeno. Takové řízení se zahajuje až okamžikem podání žádosti *příslušnému* orgánu sociálního zabezpečení, jak je stanoveno v § 81 odst. 1 věta druhá zákona č. 582/1991 Sb., z něhož žalovaný správně vycházel.
13. Je-li žádost podána u nepříslušného správního orgánu, musí ji tento nepříslušný správní orgán bezodkladně postoupit správnímu orgánu příslušnému (srov. § 12 zákona č. 500/2004 Sb., „správního řádu“). K tomuto postoupení došlo přípisem ze dne 1. 3. 2023. Žádost žalobce došla příslušnému správnímu orgánu dne 3. 3. 2023, v tento den tedy bylo zahájeno řízení ve věci nároku žalobce na předčasný starobní důchod podle § 31 zákona o důchodovém pojištění, resp. tímto dnem bylo možné jeho nárok považovat za řádně uplatněný.
14. Podle § 31 odst. 2 věty první zákona o důchodovém pojištění platí, že se starobní důchod před dosažením důchodového věku přizná *nejdříve ode dne podání žádosti o přiznání tohoto důchodu*; tento den se podle druhé věty tohoto ustanovení považuje za den vzniku nároku na něj. V případě nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku má tedy podání žádosti (uplatnění nároku) hmotněprávní účinky, neboť se jedná o skutečnost rozhodnou pro přiznání dávky důchodového pojištění. S ohledem na § 81 odst. 1 věta druhá zákona č. 582/1991 Sb. je nutno *podáním žádosti* ve smyslu § 31 odst. 2 věty první zákona o důchodovém pojištění rozumět *uplatnění nároku u příslušného správního orgánu*.
15. Žalobce se tedy mylí, pokud *podání žádosti* spojuje s okamžikem jejího podání u OSSZ Karviná, tedy u nepříslušného správního orgánu. Pokud se žalobce rozhodl svou žádost podat u orgánu nepříslušného, musel počítat s tím, že žádost není řádně uplatněnou žádostí a že ji bude nutno postoupit orgánu příslušnému k rozhodnutí. Tímto svým rozhodnutím (volbou chybného postupu) do určité míry ztratil možnost kontroly nad tím, od jakého okamžiku mu bude moci být předčasný důchod přiznán. To však nelze přičítat k tíži správních orgánů.
16. Žádost žalobce byla příslušnému orgánu (tj. Ministerstvu vnitra) dodána až dne 3. 3. 2023. Starobní důchod před dosažením důchodového věku mohl být, proto žalobci přiznán nejdříve od tohoto data, nikoli tedy od 31. 12. 2022. Přiznání předčasného důchodu až od 3. 3. 2023 bránilo dosažení důchodového věku žalobce dne 13. 2. 2023 podle § 32 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Pokud žalobce na svém požadavku na přiznání předčasného důchodu i přes poučení o pravidlech právní úpravy trval, neměl žalovaný jinou možnost než rozhodnout zamítnutím žádosti. Právní úprava skutečně neumožňuje, aby byl předčasný starobní důchod žadateli přiznán zpětně, tj. ke dni předcházejícímu podání žádosti, resp. uplatnění nároku u příslušného správního orgánu (shodně např. rozsudek Krajského soudu v Brně, č. j. 34 Ad 31/2023–25 ze dne 2. 8. 2024, odst. 22).
17. Žalobci lze přisvědčit, že postoupení věci příslušnému orgánu po 136 dnech neodpovídá požadavku *bezodkladně*, vyplývajícím z § 12 správního řádu. Žalobce v žalobě

neuevedl žádné důsledky, které nedržení podmínky *bezodkladně* podle něj má na zákonnost napadeného rozhodnutí, ačkoliv je podle § byl podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. povinen uvést skutkové a právní důvody, ze kterých považuje napadené rozhodnutí za nezákonné. V § 71 s. ř. s. se promítá dispoziční zásada ovládající správní soudnictví. Podle konstantní judikatury správních soudů, řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí je tudíž „*na žalobci, aby v zákonné lhůtě soustředil důvody, v jejichž mezích má být rozhodnutí soudem zkoumáno. Soudní přezkum není a nemůže být všeobecnou kontrolou zákonnosti postupu a rozhodování správních orgánů. Je vždy na osobě rozhodnutím dotčené, zda toto rozhodnutí akceptuje, či zda se proti němu bude bránit u soudu; je rovněž na její vůli, jaká pochybení označí za podstatná*“ (usnesení rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009–84; zdůraznění podtržením provedl krajský soud). Kvalita žalobní argumentace předurčuje, jaké právní ochrany se žalobci dostane: „*Cím je žalobní bod – byť i vyhovující – obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Není naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta.*“ (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008–78).

18. Vzhledem k absenci konkrétní právní a skutkové argumentace v žalobě krajský soud proto obecně konstatuje, že vytýkané pochybení (prodlení při postoupení) nemá za následek změnu úpravy věcné příslušnosti nebo vyloučení výslovné zákonné úpravy okamžiku podání žádosti a zákazu přiznat předčasný důchod zpětně, když žádný takový následek právní předpisy neznají. Konečně, k témuž dospěl i veřejný ochránce práv v žalobcem dovolávané zprávě z 23. 9. 2024. Krajský soud nezpochybňuje, že žalobce mohl být pozdním postoupením věci poškozen, zejména pokud jeho úmysl požádat o předčasný důchod do konce roku 2022 byl veden snahou o zisk mimořádných valorizací. K nápravě však slouží jiné právní instituty, jak žalobci veřejný ochránce práv v předložené zprávě rovněž sdělil. Žalobce se dále mohl pokusit využít institut odstranění tvrdosti zákona podle ustavení § 9 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., jak byl v napadeném rozhodnutí žalovaným upozorněn. Nápravy však nelze dosáhnout cestou zrušení napadeného rozhodnutí soudem, neboť napadené rozhodnutí není nezákonné ani netrpí jinou vadou, předvídanou v § 76 a 78 s. ř. s., pro kterou soud napadené rozhodnutí zruší.
19. Žaloba tak není důvodná, a soud ji proto v souladu s ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I.).
20. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný, který v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení; procesně neúspěšnému žalobci právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo. Soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení. (výrok II.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava, 3. února 2025

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně